

ЗАКОРДОННІ ЕЛЕКТРОННІ БІОГРАФІЧНІ СЛОВНИКИ ЯК ДЖЕРЕЛО ПЕДАГОГІЧНОЇ БІОГРАФІКИ

Одним із сучасних цифрових інструментів для здійснення біографічних досліджень є словники біографічної інформації, які широко представлено закордоном. Як зазначає доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України Л. Д. Березівська, «...нині бібліотечна електронна (цифрова) біографіка є потужним компонентом інформаційного поля гуманітарних знань» [1]. Безсумнівно, електронні біографічні словники є цінними достовірними джерелами, що допомагають швидко отримати доступ до потрібної інформації, одночасно забезпечуючи розширене інформаційне середовище, яке містить великий обсяг даних для здійснення кропіткого аналізу. Це дає змогу отримати нові, більш якісні та достовірні, результати біографічних досліджень в цілому, та досліджень з педагогічної біографіки зокрема.

У підсумку аналізу широкого спектру закордонних електронних ресурсів інформаційно-біографічного характеру було встановлено, що у закордонному науково-інформаційному просторі доволі поширені національні електронні біографічні словники, які об'єднують інформацію біографічного характеру про видатних діячів з різних галузей. Такі словники, як правило, акумулюють біографічну інформацію про осіб у межах однієї країни й мають широкий спектр представлення інформації про різні тематичні групи.

Вивчивши функціональні особливості сайтів, структуру сторінок, розділи меню та особливості контенту з'ясували, що сайти національних електронних біографічних сторінок різних країн мають схожу структуру побудови та функціональні особливості, що дозволяє об'єднати їх в загальну групу «електронні біографічні словники». Серед них: «Канадський біографічний словник», ресурс Університету Торонто (<http://www.biographi.ca/>); «Ірландський біографічний словник», спільний проєкт між Cambridge University Press та Королівською ірландською академією (<https://dib.cambridge.org/>); «Австралійський біографічний словник», який видає Національний центр біографії при Австралійському національному університеті. (<https://adb.anu.edu.au/>); «Оксфордський національний біографічний словник» (<https://www.oxforddnb.com/page/about>), що належить видавництву Oxford University Press; ресурс «Нова німецька біографія», опублікований Історичною комісією при Баварській академії наук (<https://www.deutsche-biographie.de/>); електронний ресурс «Словенська біографія», створений Словенською академією науки і мистецтва (<https://www.slovenska-biografija.si/>); «Біографічний словник Грузії», електронний ресурс, розроблений Національною парламентською бібліотекою Грузії (<http://www.nplg.gov.ge/bios/en/>) тощо.

У підсумку вивчення низки таких ресурсів виявлено, що зазвичай засновниками національних електронних біографічних словників є заклади вищої освіти, часто у співпраці з відомими видавництвами.

Встановлено, що закордонні інформаційно-бібліографічні ресурси переважно представлені електронними біографічними словниками, які містять інформацію про

широке коло видатних діячів. Зважаючи на це, вони можуть слугувати повноцінною джерельною базою для багатьох історико-педагогічних розвідок.

Список використаних джерел

1. Berezivska, L. D., Pinchuk, O. P., Hopta, S. M., Demyda, Y. F., Sereda, K. V. Creation of information and bibliographic resource «outstanding educators of Ukraine and the world» and its influence on the development of digital humanities. *Інформ. технології і засоби навчання = Information Technologies and Learning Tools*. 2022. Т. 87, № 1. С. 1–17. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4825>

Л. В. Сухомлинська

ВІДОБРАЖЕННЯ БІОГРАФІЇ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО У МАТЕРІАЛАХ МІЖНАРОДНИХ ТА ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЧИТАНЬ «ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ У ДІАЛОЗІ З СУЧАСНІСТЮ»

Помітною подією сучасного вітчизняного освітнього простору стали Міжнародні та Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» (1993–2021). Сьогодні проведено 28 всеукраїнських педагогічних читань, 11 з яких були одночасно й міжнародними.

За 30 років їхня тематика охоплювала різні аспекти педагогічної та художньо-літературної спадщини В. Сухомлинського, яка відповідала актуальним питанням і нагальним запитам сучасної освіти та виховання – від особистості вчителя та батьківської педагогіки до екології дитинства та особистісно орієнтованої шкільної освіти.

Матеріали зазначених читань стали предметом дослідження відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, і ці тези підготовлено за матеріалами виконуваної теми.

Серед розмаїття документів, що представляють педагогічні читання, є й ті, що стосуються біографії Василя Олександровича, сповненої драматизму, гонінь та критики, злетів та успіхів, хоча частка саме таких праць незначна, оскільки читання присвячено розгляду наукових тем. Ми проаналізували зміст читань і вичленили авторів, які присвятили свої розвідки життєвому і творчому шляху педагога. У цьому тексті називатимемо прізвища авторів та роки проведення читань. До того ж виділяємо такі напрями розгляду авторами біографічного матеріалу:

загальний огляд життєвого шляху: *Д. Стельмухов (1999), І. Є. Чугуєва (2014), М. Гнатюк (2017), Ю. Макаруч (2017), Ю. Москаленко (2017), Д. Спінчевська (2017), Р. Сушицький (2017)*. Таке висвітлення біографії В. Сухомлинського трапляється переважно у статтях молодих науковців, студентів, аспірантів;

висвітлення певних періодів життя педагога: років Другої світової війни – *Т. Пилипович (2019)*, періоду вчителювання в Удмуртії – *І. Валєєв (1999)*, шкільним рокам – *Д. Чалахешашвілі (2017)*;

статті, присвячені висвітленню життєвого шляху В. Сухомлинського крізь призму аналізу музейних експозицій та архівних матеріалів, екскурсійної, лекційної та виставкової роботи цих закладів. Великою мірою це розвідки науковців та співробітників Педагогічного музею України, Педагогічно-меморіального музею В. О. Сухомлинського – *О. Ткаченко (2013), Л. Гайда (2016), В. Бондаренко (2019), С. Різник (2019)*;